

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อการพัฒนาของวัดไผ่ล้อม จ.นครปฐม” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยใช้เพื่อศึกษาในประเด็นของความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดนครปฐม โดยมีลักษณะการทำกิจกรรมร่วมกับวัดไผ่ล้อมค่อนข้างสม่ำเสมอ และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ซึ่งใช้เพื่อตรวจสอบข้อมูล มุมมองของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นชุมชนที่มีลักษณะทางกายภาพอยู่ใกล้วัดไผ่ล้อม แต่อาจไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกับวัดไผ่ล้อมอย่างสม่ำเสมอ โดยในงานวิจัยนี้ใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีในเรื่องแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์การเลือกสาร กลยุทธ์การเลือกสาร สื่อบุคคล การสื่อสารเพื่อการจัดการ การสื่อสารเพื่อจัดการความขัดแย้ง การประชาสัมพันธ์ รวมถึงแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการสื่อสาร ได้แก่ การสื่อสารเชิงวัจนะและเชิงอวัจนะ และแนวคิดแนวคิดตามหลักพุทธในการวิเคราะห์ การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งจำแนกรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยแต่ละวิธีได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants)
2. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant observation) โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมการสื่อสารในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในวัดไผ่ล้อม และจะเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวด้วย
3. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ของวัดไผ่ล้อม เช่นสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทแผ่นพับ โปสเตอร์ สื่อกลางแจ้ง หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

แหล่งข้อมูล

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants)

1.1 **พระครูปลัดสิทธิวัฒน์ หรือ “พระน้ำฝน”** ผู้วิจัยสัมภาษณ์พระน้ำฝน ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการสื่อสารเพื่อการพัฒนาวัดไผ่ล้อม ทั้งในด้านการสื่อสารเพื่อการบริหารภายในวัด สามารถผลักดันให้เกิดการพัฒนาวัดได้อย่างรวดเร็ว และในด้านการวางแผนการสื่อสารที่มีผลทำให้วัดไผ่ล้อมเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและได้รับรางวัลต่าง ๆ อันเป็นเครื่องหมายในการประสบความสำเร็จของการพัฒนา นอกจากผลงานที่เป็นการพัฒนาวัดไผ่ล้อมแล้ว ในแง่ความสำเร็จส่วนบุคคล พระน้ำฝน ยังได้รับพระราชทานรางวัลเสมาธรรมจักร ประจำปี 2550 ในฐานะบุคคลผู้ทำประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา สาขาส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และได้รับประทานรางวัลลูกที่มีความกตัญญูต่อแม่อย่างสูงต่อแม่ ในโอกาสวันแม่แห่งชาติ ปี 2550 จากพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ยังได้ถวายปริญญาวิตยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมประจำปีการศึกษา 2550 แก่พระน้ำฝนด้วย

1.2 พระลูกวัด คนสนิท ลูกศิษย์วัด และพ่อค้า แม่ค้าภายในบริเวณวัด

1.2.1 พระสงฆ์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 3 รูป โดยคัดเลือกจากหลักเกณฑ์คือ ต้องเป็นพระสงฆ์ที่เริ่มจำพรรษาในวัดไผ่ล้อมตั้งแต่ในสมัยที่หลวงพ่อบุญมาจนถึงพระน้ำฝนเป็นเจ้าอาวาส และยังคงจำพรรษาอยู่จนถึงปัจจุบัน รวมเวลาทั้งหมด 1 ปี ขึ้นไป ได้แก่

- พระมหาสุติพงษ์ โชติโก ปัจจุบันทำหน้าที่เป็นพระเลขานุการของพระน้ำฝน แต่เริ่มจำพรรษามาตั้งแต่เมื่อครั้งที่หลวงพ่อบุญยังอยู่ โดยมีหน้าที่เป็นพระผู้ช่วยพระน้ำฝน ในการทำงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกวัด

- พระศตวรรษโส เริ่มจำพรรษาที่วัดไผ่ล้อมก่อนหลวงพ่อบุญมรณภาพได้ 1 ปีเศษ และยังคงจำพรรษามาถึงปัจจุบัน มีหน้าที่เป็นหัวหน้าพระลูกวัดและลูกศิษย์วัดในการดูแลความสะอาดเรียบร้อยภายในบริเวณวัด

- พระวัชรกิตติโต เริ่มเป็นพระลูกวัดตั้งแต่สมัยหลวงพ่อบุญ คอยช่วยเหลืองานภายในวัดมาโดยตลอด

1.2.2 คนสนิท ลูกศิษย์วัด พ่อค้า แม่ค้า ภายในบริเวณวัด จำนวนรวมทั้งสิ้น 4 คน โดยคัดเลือกจากหลักเกณฑ์ คือ ต้องมีอายุ 20 ปีขึ้นไป ทั้งนี้เนื่องจาก ลูกศิษย์ในช่วงอายุ

ดังกล่าว จะมีความใกล้ชิดกับหลวงพ่อบุญและพระน้ำฝน เพราะเป็นกลุ่มคนที่หลวงพ่อบุญและพระน้ำฝนเลือกเป็นผู้ที่สามารถช่วยในการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ได้ และเป็นผู้ที่ได้เป็นศิษย์วัดไผ่ล้อม ในสมัยที่หลวงพ่อบุญหรือพระน้ำฝนเป็นเจ้าของวัด รวมเวลาทั้งหมด 1 ปี ขึ้นไป ได้แก่

- นายวีรพล จ้อยทองมูล ปัจจุบันเป็นนักข่าวประจำหนังสือพิมพ์สยามรัฐ เป็นผู้ช่วยและคนสนิทของพระน้ำฝน แต่เริ่มช่วยงานภายในวัดมาตั้งแต่เมื่อครั้งหลวงพ่อบุญ
- นายวันชัย บุญรอด ลูกศิษย์วัด เริ่มมาอยู่วัดไผ่ล้อมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยช่วยเหลืองานภายในวัดอย่างสม่ำเสมอ
- คุณป้ากิมเปี้ยก รอดอยู่คุ้ม เป็นทั้งคนสนิทและลูกศิษย์วัดของหลวงพ่อบุญและพระน้ำฝน
- คุณป้าบุญ แม่ค้าขายรูป เทียน ภายในบริเวณวัด เริ่มทำงานมาตั้งแต่เมื่อครั้งของหลวงพ่อบุญมาจนถึงปัจจุบัน
- คุณลุงสมชาย พ่อค้า ขายอาหารภายในบริเวณวัด เริ่มขายของเมื่อสมัยพระน้ำฝน แต่โดยส่วนตัวแล้วได้มาช่วยงานไผ่ล้อมตั้งแต่เมื่อครั้งหลวงพ่อบุญ

1.3 พุทธศาสนิกชน ได้แก่ประชาชนที่เดินทางมายังวัดไผ่ล้อมด้วยความเลื่อมใสศรัทธา และเข้าร่วมกิจกรรมของวัดเป็นประจำ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งกลุ่มพุทธศาสนิกชนออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.3.1 กลุ่มที่เป็นผู้มีอิทธิพลทางความคิดต่อคนในสังคม ได้แก่ ดารา นักแสดง นักการเมือง จำนวนทั้งสิ้น 4 คน โดยการคัดเลือกจะใช้เกณฑ์คือ ต้องเป็นผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมและมีความใกล้ชิดกับพระน้ำฝนมาเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 1 ปี ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ที่เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในกลุ่มนี้ มีทั้งหมด 4 คน ได้แก่

- ไชยา สะสมทรัพย์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรบัญชีรายชื่อ พรรคพลังประชาชน มีภูมิลำเนาเป็นคน จ.นครปฐม โดยกำเนิด โดยเป็นหนึ่งในผู้มีจิตศรัทธาต่อวัดไผ่ล้อมและพระน้ำฝน โดยมักจะช่วยเหลือในด้านภารกิจกรรมต่าง ๆ ของวัด รวมไปถึงการบริจาคทรัพย์เพื่อการบูรณะวัด และทางด้านการศึกษา คือ โรงเรียนวัดไผ่ล้อม อย่างสม่ำเสมอ
- พลพล พลกองเส็ง นักร้องและนักดนตรีที่มีชื่อเสียง เป็นบุคคลที่นับถือและศรัทธาพระน้ำฝนอย่างมาก โดยเขาเดินทางมายังวัดไผ่ล้อมเป็นประจำ เพื่อร่วมในกิจกรรมของวัดไผ่ล้อมอย่างสม่ำเสมอ และยังเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของทางวัด

- วรณัฐ วงษ์สุวรรณ นักแสดงที่มีชื่อเสียง มีภูมิลำเนาเป็นคน จ.นครปฐม โดยกำเนิด ซึ่งนับถือในหลวงพ่อกุหลาบและพระครูปลัดสิทธิวัฒน์เป็นอย่างมาก ตั้งแต่ก่อนเข้าวงการ จนเมื่อได้เข้าวงการแล้ว ก็ได้มีการแนะนำนักแสดงคนอื่นมาร่วมทำบุญที่วัดไผ่ล้อม

- เพียว เนียะแก้ว นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม เป็นบุคคลที่ให้การสนับสนุนในการประกอบกิจกรรมกับทางวัดไผ่ล้อมอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากมีความศรัทธาต่อพระน้ำฝนเป็นอย่างมาก ดังนั้น เมื่อทางวัดมีโครงการในด้านการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทางการศึกษา ของ จ.นครปฐม ก็จะช่วยสรรงบประมาณส่วนหนึ่งในการพัฒนาเพื่อเป็นทุนทรัพย์ในการดำเนินโครงการดังกล่าว

1.3.2 กลุ่มประชาชนทั่วไป ได้แก่ ประชาชนที่เดินทางมายังวัดไผ่ล้อมเพื่อร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่วัดจัดขึ้น ทั้งที่เป็นผู้ที่อยู่ในจังหวัดนครปฐมและจังหวัดอื่น ๆ ทั้งนี้ จะต้องเป็นผู้ที่เคยได้พบทั้งหลวงพ่อกุหลาบและพระน้ำฝน ร่วมทั้งมีการเข้าร่วมกิจกรรมของวัดไผ่ล้อมอย่างสม่ำเสมอ และได้เคยเปิดรับสื่อต่าง ๆ ที่ใช้ในการเผยแพร่ชื่อเสียงและกิจกรรมของวัด นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้แบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามเกณฑ์ภูมิลำเนา ซึ่งในแต่ละกลุ่มนั้น ผู้วิจัยต้องมีการกำหนดความแตกต่างทางด้านอายุด้วย เนื่องจาก จากการสังเกตการณ์เบื้องต้นพบได้ว่า กลุ่มคนที่ทางมายังวัด ประกอบด้วยคนในทุกช่วงวัย ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา ช่วงอายุ 12-24 ปี วัยทำงานช่วงอายุ 25-60 ปี และในผู้สูงอายุ คือ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป ถึง 87 ปี ผู้วิจัยจึงต้องมีการสัมภาษณ์ เพื่อหาผลการวิจัยในแง่ของการเข้าถึงข้อมูลในช่วงกลุ่มคนในวัยต่าง ๆ ว่ามีการรับสารการประชาสัมพันธ์จากทางวัดจากสื่อประเภทใดบ้าง

กลุ่มที่เป็นคนในพื้นที่ โดยสัมภาษณ์ จำนวนทั้งสิ้น 4 ท่าน ซึ่งจะสัมภาษณ์ในช่วงวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ เนื่องจาก กลุ่มคนที่เดินทางมาวัดในช่วงวันดังกล่าว มักจะเป็นคนในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ ได้แก่

- คุณยายไผ่ พิระจัน อายุ 87 ปี ชาวบ้านในชุมชน หน้าวัดไผ่ล้อม เป็นคนในพื้นที่ ที่ผูกพันกับวัดไผ่ล้อมมาเป็นเวลานาน

- คุณวรรณิ สุวรรณวิจิตร อายุ 43 ปี ชาวอ.นครชัยศรี จ.นครปฐม เดินทางมาวัดไผ่ล้อมเสมอ และมาถือศีลอุโบสถบ้างในบางครั้ง

- คุณศรีสุดา มีชำนาญ อายุ 27 ปี ข้าราชการประจำ จ.นครปฐม นับถือหลวงพ่อกุหลาบและพระน้ำฝนเป็นอย่างมาก และจะเดินทางมาวัดไผ่ล้อมเสมอ ๆ

- ธนัช นุ่มวงษ์ อายุ 20 ปี นักศึกษา ตัวแทนกลุ่มวัยรุ่นที่เข้าวัดไผ่ล้อมอย่างสม่ำเสมอ

กลุ่มคนนอกพื้นที่ สัมภาษณ์จำนวนทั้งสิ้น 8 ท่าน โดยสัมภาษณ์ในช่วงวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ เนื่องจากการลงพื้นที่สังเกตการณ์เบื้องต้น จะพบว่า กลุ่มคนนอกพื้นที่ที่จะเดินทางมายังวัดในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ได้แก่

- คุณสินีนาท นามวงษ์ อายุ 52 ปี ชาวจ.ราชบุรี อาจารย์โรงเรียนมัธยม เดินทางมาวัดไผ่ล้อมทุกเสาร์และอาทิตย์ เพื่อมาทำบุญและกราบไหว้สิ่งศักดิ์ภายในวัด
- คุณกุลิสรา ศรีปะโค อายุ 31 ปี ชาวจ.นครราชสีมา อาจารย์วิชาการพยาบาล โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เดินทางมาวัดไผ่ล้อมพร้อมครอบครัวเป็นประจำ เพราะศรัทธาในตัวหลวงพ่อบุญ
- คุณรภัทร เกษมทองพร อายุ 46 ปี ชาวจ.พระนครศรีอยุธยา นักวิจัยประจำโรงงานอุตสาหกรรม เดินทางจากจ.พระนครศรีอยุธยา เพื่อมานมัสการหลวงพ่อบุญอยู่เป็นประจำทุกวันหยุด
- คุณป้าบุญมี ศรีจันทร์ อายุ 67 ปี ชาวบ้านจ.สระบุรี ศรัทธาหลวงพ่อบุญมาเป็นเวลา กว่า10 ปี
- คุณจรินทร์พร กังวาฬ อายุ 39 ปี ชาวจ.กาญจนบุรี จะเดินทางมาวัดไผ่ล้อมแทบทุกอาทิตย์ เพราะนับถือมาตั้งแต่สมัยหลวงพ่อบุญ จนถึงพระน้ำฝนในปัจจุบัน
- คุณสุทธิดี ไศสุรย์กังกร อายุ 29 ปี สถาปนิกจาก จ.ชัยนาท จะมาวัดไผ่ล้อมเสมอและจะช่วยเมื่อวัดไผ่ล้อมมีงานมาตลอด ขึ้นขอบในงานสถาปัตยกรรมพระอุโบสถของวัดไผ่ล้อมมากเป็นพิเศษ
- คุณสิทธิพร กลัดสำเนียง อายุ 25 ปี ชาวจ.เพชรบุรี มักคุเทศน์ที่พานักท่องเที่ยวมาวัดไผ่ล้อมหลายครั้ง และนับถือหลวงพ่อบุญและพระน้ำฝนเป็นการส่วนตัว
- คุณลุงสัจด์ สร้อยโสภณ อายุ 71 ปี ชาวจ.ประจวบคีรีขันธ์ นับถือศรัทธามาตั้งแต่สมัยหลวงพ่อบุญจนถึงปัจจุบัน และซื้อขอบในวัดมุงคลของวัดไผ่ล้อม

2. แหล่งข้อมูลภาคเอกสาร

ข้อมูลภาคเอกสาร เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลวงพ่อบุญและพระน้ำฝน รวมทั้งข่าวที่เกี่ยวข้องกับวัดไผ่ล้อม ดังนี้

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลวงพ่อบุญและพระน้ำฝน ได้แก่

หนังสือรวมเล่ม

- ข้อมูลที่ได้มีการรวบรวมไว้ ได้แก่ ประวัติ และผลงานหลวงพ่อบุญ และพระน้ำฝน เรียบเรียงโดย วีรพล จ้อยทองมูล
- ข้อมูลที่มีผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับหลวงพ่อบุญและพระน้ำฝน เช่น ในหนังสือ หลวงพ่อของเรา (2548) และฝ่าฝืนหาฝันในฤดูที่แตกต่าง (2549) เรียบเรียงโดย วัดไผ่ล้อม

หนังสือพิมพ์ นิตยสาร

- ข้อมูลจาก ข่าว บทความ สารคดีต่าง ๆ
- ข้อมูลจากบทความหรือบทสัมภาษณ์ที่เผยแพร่ทางสื่อมวลชน เช่น การให้บทสัมภาษณ์ของพลพลาจากหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และบทความจากเว็บไซต์ต่าง ๆ
- คอลัมน์แสงแห่งคำ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่พระน้ำฝนเป็นผู้เขียนเอง เป็นคอลัมน์ประจำวันอาทิตย์

เครื่องมือในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจดจำสิ่งที่ผู้วิจัยได้พูดคุยหรือสัมภาษณ์ สังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถชี้นำประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนคำถามตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยคงความครอบคลุมประเด็นที่จะศึกษาได้ครบถ้วน
2. แบบบันทึกภาคสนาม (Field-notes) เพื่อรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รวมถึงการสังเกตการณ์ การแสดงออก สีนัยอารมณ์ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. เครื่องบันทึกเสียงเพื่อเก็บรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structure)

แบบสัมภาษณ์สำหรับพระน้ำฝน

1. ภูมิหลัง ประวัติ ครอบครัว การศึกษา การทำงาน อาชีพที่ผ่านมาของพระน้ำฝน
2. ท่านมีค่านิยม มุมมองและทัศนคติต่อบทบาทของวัดในปัจจุบันในด้านการพัฒนาอย่างไร

3. ท่านมีเทคนิค และวิธีการสื่อสารด้วยการพูดกับพุทธศาสนิกชนและกับพระลูกวัด ลูกศิษย์ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของท่านอย่างไร

4. ท่านมีการกำหนดเนื้อหาที่จะสื่อสารอย่างไร ทั้งกับกลุ่มคนที่มาวัด และในการสื่อสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของวัด

5. ท่านมีวิธีการวางแผนการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของวัดจนกลายเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวิถีพุทธอย่างไรบ้าง

6. ทักษะคติ มุมมองของท่าน ในฐานะพระสงฆ์ที่มีต่อการเลือกใช้วิธีการสื่อสารในการเผยแพร่พุทธศาสนาต่อพุทธศาสนิกชนอย่างไร

7. ทักษะคติและมุมมองของท่านที่มีต่อการที่วัดได้เพิ่มบทบาทในการเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวิถีพุทธควบคู่ไปกับกาทำหน้าที่สถาบันทางศาสนา

แบบสัมภาษณ์สำหรับพระลูกวัดและสามเณร และลูกศิษย์วัด

1. พระนำเณรมีวิธีการสื่อสารอย่างไรในการปกครองพระลูกวัดและลูกศิษย์วัด

2. มุมมอง และทักษะคติที่มีต่อการปกครองและการจัดการภายในวัดไผ่ล้อมของหลวงพ่อบุญและพระนำเณรเป็นอย่างไร

3. ในฐานะบทบาทของพระสงฆ์ ผู้มีหน้าที่เผยแพร่พระพุทธศาสนา มีความคิดเห็นอย่างไรต่อการสื่อสารของหลวงพ่อบุญและพระครูปลัดสิทธิวัฒน์ในแง่ของการเผยแพร่พระพุทธศาสนาให้กับพุทธศาสนิกชน

แบบสัมภาษณ์สำหรับพุทธศาสนิกชน แบ่งแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มคน

2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่เป็นผู้มีอิทธิพลทางความคิดต่อคนในสังคม (ดารา นักร้อง นักแสดง นักการเมือง)

1. มุมมอง และทักษะคติของท่านที่มีต่อการจัดการภายในวัดไผ่ล้อม ในฐานะจากสายตาเป็นบุคคลภายนอก

2. ท่านได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์จากวัดไผ่ล้อมทางใดบ้าง

3. ท่านมีความคิดเห็นต่อการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ภายในวัดไปสู่วัดสังคมภายนอกอย่างไร

4. หากมีการรับสื่อจากหลายช่องทาง ท่านคิดว่าท่านสามารถเข้าถึงสื่อทางใดได้ง่าย รวดเร็ว และเข้าใจได้มากที่สุด

- กลุ่มประชาชนทั่วไป ทั้งกลุ่มคนในและนอกพื้นที่และทุกช่วงอายุ

1. ท่านได้รับข่าวสารการประชาสัมพันธ์จากวัดไผ่ล้อมทางใดบ้าง

2. หากมีการรับสื่อจากหลายช่องทาง ท่านคิดว่าท่านสามารถเข้าถึงสื่อทางใดได้ง่าย รวดเร็ว และเข้าใจได้มากที่สุด
3. ในฐานะเป็นพุทธศาสนิกที่ทำหน้าที่รับสื่อ มีความเห็นอย่างไรต่อการสื่อสารในแง่ของการเผยแพร่คำสอนของหลวงปู่พูลและพระน้ำฝน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นแรก ผู้วิจัยจะออกไปเก็บข้อมูลภาคสนามเบื้องต้น เพื่อดูความเป็นไปได้ในการศึกษา จากนั้นเริ่มเข้าสู่สนามวิจัย เพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ โดยนำแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบ เพื่ออธิบายว่า กลยุทธ์ในการสื่อสารของวัดไผ่ล้อมที่นำมาใช้จนเกิดการพัฒนาวัดในด้านต่าง ๆ โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาความ (Descriptive Analysis)

การตรวจสอบข้อมูล

ในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าด้วยวิธีวิจัย (Methodological triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกกลุ่ม กับข้อมูลจากการสังเกตของผู้วิจัยและการศึกษาจากเอกสารและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อค้นพบต่อไป

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Description Analysis) ร่วมกับการแสดงตารางข้อมูล และรูปภาพต่าง ๆ เพื่อประกอบการนำเสนอ รวมไปถึงบทสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย โดยในการนำเสนอข้อมูลนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ส่วนที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

หลังจากที่ได้ข้อมูลจากการศึกษาเชิงคุณภาพแล้ว และเพื่อให้ได้คำตอบที่ชัดเจนสามารถอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก รวมทั้งจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษามาก่อนแล้วนำมาประกอบการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์และตรงตามประเด็นที่ศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ประกอบด้วยชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนหน้าวัดไผ่ล้อม ซึ่งเป็นชุมชนที่มีอาณาบริเวณอยู่ในพื้นที่ด้านหน้า และด้านข้างวัดไผ่ล้อม โดยนับจากครัวเรือนที่อยู่ภายในรัศมี 500 เมตร นับจากวัดไผ่ล้อม (แผนชุมชน : ชุมชนหน้าวัดไผ่ล้อม, 2549) ตั้งอยู่ในเขตตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 126 ครัวเรือน มีประชากรทั้งสิ้น 770 ราย เฉลี่ยอยู่ครัวเรือนละ 6 ราย แบ่งเป็นชาย 358 ราย หญิง 412 ราย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักคือ รับจ้าง จำนวน 60 ครัวเรือน และมีอาชีพค้าขายรองลงมา จำนวน 40 ครัวเรือน สถานที่สำคัญในชุมชน ได้แก่ โรงเรียน 1 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พุลประชาอุปถัมภ์) และ วัด 1 แห่ง ได้แก่ วัดไผ่ล้อม

ขนาดและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณตามสูตรของ Taro Yamane n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้ เท่ากับ

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

N คือ จำนวนประชากรทั้งหมด ในที่นี้เท่ากับ 770

E คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เท่ากับ 0.05

เมื่อแทนค่าตามสูตรจะได้

$$n = \frac{770}{1+770(0.05)^2}$$

ได้ค่า n เท่ากับ 263.24 ปัดเป็น 264

เนื่องจากป้องกันความคาดเคลื่อนและการสูญหายของกลุ่มตัวอย่างจึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจาก Attrition rate 10% ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 264+26.4 เท่ากับ 290

ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 290 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างประชากรโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) มีวิธีการสุ่มตัวอย่าง คือ แบบการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) คือ เป็นประชาชนที่เคยเดินทางมาวัดไผ่ล้อมตั้งแต่ในสมัยที่หลวงพ่อพูลเป็นเจ้าอาวาส มาจนถึงปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วนดังนี้
ส่วนที่ 1: ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับวัดไผ่ล้อม

ส่วนที่ 2: ศักยภาพของพระสงฆ์ในฐานะสื่อบุคคล ในการสื่อสารของเจ้าอาวาสวัดไผ่ล้อม ได้แก่ หลวงพ่อพูล และพระน้ำฝนกับคนใน “ชุมชน หน้าวัดไผ่ล้อม” ต่อการพัฒนาในชุมชน

ส่วนที่ 3: ทศนคติต่อวัดไผ่ล้อมในแง่ของการเป็นสถาบันทางศาสนาและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงวิถีพุทธที่มีผลต่อการพัฒนาของคนในชุมชน

ส่วนที่ 4: ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างโดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องและจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี บทความ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับงานวิจัยนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการออกภาคสนาม ผู้วิจัยประสานกับหัวหน้าชุมชนนำวัดไผ่ล้อม โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้ประสานด้วยตัวเอง โดยผู้วิจัยได้มีการทำความเข้าใจถึงวิธีการและแบบการสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมากที่สุด

กรรมวิธีทางข้อมูล

หลังจากได้แบบสอบถามกลับมาแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดด้วยตนเอง จากนั้นนำแบบสอบถามมาทำการเข้ารหัสและประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows แล้วจึงนำผลที่ได้มาจัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติเพื่ออธิบายความหมายและแสดงผลข้อมูลที่ได้ทั้งหมด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของชาวบ้านในชุมชนนำวัดไผ่ล้อม ที่มีต่อวัดไผ่ล้อม กำหนดไว้ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว
ระดับ 4	หมายถึง	ท่านเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
ระดับ 3	หมายถึง	เฉย ๆ หรือ ไม่แน่ใจ
ระดับ 2	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
ระดับ 1	หมายถึง	ท่านไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว

ผู้ศึกษามีเกณฑ์ในการวัดระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนการวัดคะแนนความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการสื่อสารเพื่อการพัฒนาของวัดไผ่ล้อม ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.24-5.00	ถือว่าเห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว
ค่าเฉลี่ย	3.43-4.23	ถือว่าเห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
ค่าเฉลี่ย	2.62-3.42	ถือว่าเฉย ๆ ไม่แน่ใจกับข้อความดังกล่าว
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.61	ถือว่าไม่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	ถือว่าไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งกับข้อความดังกล่าว

การนำเสนอข้อมูล

หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยจะได้นำเสนอข้อมูลทั้งหมดโดยใช้ตารางและวิเคราะห์ความหมายจากตารางทั้งหมดโดยละเอียดร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกทั้งส่วนบุคคลและกลุ่มเฉพาะ โดยนำเสนอเรียงลำดับตามประเด็นที่กำหนดไว้

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

